

Slourenski dom

Štev. 113

Z ilustrirano prilogo „Teden v slikah“

Leto II.

Začetek posredovanj za premirje v Španiji

Berlin, 22. maja. o. Neville Henderson, angleški poslanik v nemški vladi, je včeraj izročil Nemčiji angleški predlog glede premirja v Španiji ne glede na odločitev inozemskih prostovoljcev med tem premirjem. S tem je misel angleške vlade, da bi vse veslele, ki so prizadele pri španski državljanski vojni posredovale v Španiji za premirje, dobila stvarno obliko. Glede tega posredovanja sta se angleški in francoski zun. minister razgovarjala med kronanjem, nakar je Anglija poslala Franciji uradni predlog o takem koraku v Španiji. Francija na angleški predlog še ni odgovorila. Verjetno je, da bo še danes angleško spomenico glede premirja in odpoklica prostovoljcev dobila tudi Italijo.

Bruselj, 22. maja. o. Iz uradnih krogov poročajo, da sta se francoski zun. minister Delbos in

predsednik belgijske vlade van Zeeland pri razgovorih včeraj in predvčeršnjim sporazumela o tem, da bosta obe državi skupno nastopili za to, da se v Španiji sklene premirje. Glavni del razgovorov je bil posvečen angleškemu posredovanju v španski državljanski vojni. Glede tega sta Delbos in van Zeeland sklenila, da bosta Belgija in Francija podprli angleški poziv vojskujočima se strankama v Španiji. Dalje sta sklenila tudi, da bosta Francija in Belgija storili vse, da pospešita odpoklic tujih prostovoljcev iz Španije.

Francoski zun. minister Delbos je po teh razgovorih izjavil časnikarjem, da je prepričan, da bo vojna v Španiji kmalu konec, če posredovanje Anglije, Francije in Belgije glede premirja uspe. Če pa do premirja zaradi odpora vojskujočih se strank ne bi prišlo, potem bosta Anglija in Fran-

cija segli po drugih sredstvih. Toda verjetno je, da bosta obe vojskujoči se stranki toliko uvideli in bosta poslušali tisto državo, do katere imata zaupanje obe.

Italija in premirje

Rim, 22. maja. o. Z ozirom na vesti o angleškem posredovanju za premirje v Španiji in za odpoklic prostovoljcev pišejo, da bo Italija težko pristala na to zahtevo, če se bo v Španijo začela mešati Zveza narodov, ki je doslej stala ob strani Italije bi bila pripravljena odpoklicati prostovoljce edino, če dobi jamstvo, da bodo morali zapustiti Španijo tudi vsi rdeči prostovoljci. Italija do zdaj še ne ve nič o kakih posredovalnih predlogih Anglije ali Belgije.

Ali bo posledica italijanskega kraljevega obiska v Budimpešti

Utrditev madžarsko-italijanskega prijateljstva?

Budimpešta, 22. maja. o. Italijanski kralj in cesar je včeraj odlikoval madžarskega vojnega ministra generala Roederja z Velikim križem svetega Mavricija in Lazarja. Kralj je odlikoval tudi več drugih madžarskih vojaških dostojanstvenikov.

Dopolodne si je italijanski kralj ogledal okolico Budimpešte, nato je pa obiskal narodni muzej. Popoldne se je udeležil intimnega kosila, ki ga je njemu na čast priredil kraljevi namestnik. Popoldne je bila na vrtovih kraljevega dvora vrtna čajanka. Zvečer sta priredila kralj in kraljica večerjo na italijanskem poslanstvu, kraljevemu namestniku Horthyju in njegovi soprogi na čast. Po večerji je bila galapredstava »Aide« v državni operi, kjer je pel slavni italijanski tenorist Gigli.

Ob priliki obiska kralja in cesarja Viktorja Emanuela in kraljice in cesarice so predsedniki

italijanskega senata in poslanske zbornice ter madžarskega gornjega doma in poslanske zbornice izmenjali prisrčne pozdravne brzojavke, v katerih

izražajo upanje, da bo obisk italijanskega vladarskega para znatno pripomogel k utrditvi prijateljskega razmerja med obema narodoma.

V nemadžarskih političnih krogih pa domnevajo, da bo obisk italijanske kraljeve dvojice imel tudi stvarne posledice, ker bo baje Madžarska v kratkem izjavila, da ne prizna več določil mirovnih pogodb, po katerih ji je prepovedana zopetna oborožitev in se bo oborožila na lastno pest, kakor sta to storili Avstrija in Nemčija.

Spet padajo bombe na Madrid

Madrid, 22. maja. AA. Havas: Včeraj popoldne so zopet začele padati granate na Madrid. Število žrtev je veliko. Vladni topovi so takoj začeli odgovarjati na streljanje.

V nekem hotelu v ulici Elias Briones je policija odkrila tajno radijsko postajo in veliko skladišče orožja in eksplozivnih snovi. Zaprli so lastnika hotela in tri člane njegove družine. Pred po-

licijo je izjavil, da je hotel ustanoviti zasebni vojni muzej.

Vittoria, 22. maja. AA. Posebni Havasov dopisnik poroča, da nacionalisti samo čakajo na povelje za naskok na Mungijo. Baje je mesto še zmeraj polno orožja, ki ga vladne čete niso mogle pravočasno odnesti s seboj.

Del Vayo v Parizu

Pariz, 22. maja. AA. (Stefani.) Bivši zunanji minister valencijske vlade del Vayo se bo odpeljal v Pariz in se bo pri tej priložnosti sestal pred odhodom v Zenevo s člani francoske vlade.

Pariz, 21. maja. AA. DNB. Predsednik mednarodne kontrole je dovolil odhod 7 španskim letalom, ki se izgovarjajo, da so v meglji zašla na francosko ozemlje. Letala so odletela proti Valenciji.

Francova odlikovanja italijanskim letalcem

Rim, 22. maja. o. General Franco je odlikoval eskadriljo italijanskih lovskih letal, vrste Fiat, ki jo vodijo italijanski prostovoljci. Eskadrilja se je odlikovala v bojih pred Madridom in je sestrelila 54 vladnih letal, od tega 34 lovskih, 14 poizvedovalnih, 4 bombna in 1 balon.

Beg baskovskega bogataša

St. Jean de Luz, 22. maja. o. Svetovno znani baskovski graditelj dirkalnih jaht Sota je pred dvema dnevnoma ponoči pobegnil v svoji motorni jahti iz bilbajske luke. Baskovske oblasti so zelo pazile, da bi Sota, ki je znan milijonar, ne pobegnil iz mesta. Toda beg se mu je kljub temu posrečil, ker je na jadnici izobesil angleško zastavo in je njen odhod varovala angleška krizarka »Royal Oak«. Sota je na jadnici odpeljal denarja in dragocenosti za kakih 50 milijonov dolarjev.

„Obzor“ in agitacijsko potovanje vodstva JNS

Zagreb, 22. maja. m. Z agitacijsko turnejo vodstva JNS se obširno bavi tudi »Obzor« ter med drugim pravi:

»Na agitacijskem potovanju je veliko število članov vodstva JNS. To je cel štab bivših ministrov, ki so danes povečini senatorji ter so si te svoje položaje zagotovili za časa avtoritativnih režimov. Vodstvo JNS je hotelo s to agitacijsko turnejo pokazati, da vse bivše vsedržavne stranke še vedno obstoje.«

V nadaljnjih izjavah je Obzor bavi z govori posameznih govornikov na tej turneji ter pravi z ozirom na številne govore o demokraciji tole:

»Znano je, kako se danes jugoslovansko nacionalna stranka sklicuje na demokracijo in svobodo, in to stranka, ki je vse to prej brezobzirno teptala. Govori pravok JNS potrjujejo, da so oni v odnosu napram Hrvatim, proti aktualnim političnim vprašanjem in tudi drugače obdržali svoje prejšnje stališče. Res, oni govore, da je treba rešiti hrvatsko vprašanje. To pa je odkrita obsodba njihovih dolgoletnega delovanja in demanti njihovih trditvev, da je hrvatsko vprašanje rešeno.«

Ponoven vlom v draveljsko cerkev

Ljubljana, 22. maja.

Posebej poročamo o dveh vlomih, ki so ju prijeli zaradi vzloma v franciškansko cerkev. Ob enem pa se je danes zjutraj razneslo po Ljubljani, da je bilo ponoči ponovno vlomljeno v draveljsko cerkev. Zjutraj je odšel v Dravljje pol. nadzornik Močnik z detektivci, s daktiloskopom in policijskim psom, da ugotove sled za vlomilci v cerkev. Kakor smo mogli zvedeti, so vlomilci vdrli v cerkev ter vlomili v pušice, iz katerih so pobrali nekaj

Imperialna konferenca v Londonu

London, 22. maja. Včeraj dopoldne je imela imperialna konferenca sejo pod Baldwinovim predsedstvom. V poročilu o seji se bere, da je na seji podal zunanji minister Eden pregled mednarodnega položaja in se je posebno ustavil pri razmerah v Evropi. Na seji so razpravljali tudi o obveznostih Velike Britanije do Francije in Belgije. Kaže, da na konferenci ne bodo sprejeli nikakih sklepov.

Zunanji ministri romajo v Bruselj

Varšava, 22. maja. AA. (Pat) Poljski zunanji minister Beck je včeraj odpotoval iz Londona. Spetoma se je ustavil nekaj ur v Bruslju, kjer se bo sestal s predsednikom belgijske vlade van Zeelandom. Razgovarjala se bosta o mednarodnih gospodarskih stikih, ki naj bi se zboljšali. Beck se sestane

Vlomilci v franciškansko cerkev prijati

Policija je te dni aretirala dva moška, ki sta po mestu prodajala neko zlatnino, ki se je zdela sumljiva. Oba aretiranca sta izjavila, da sta zlatnino dobila od neke Julke, ki je stara znanka na policiji, slednja pa je zopet trdila, da je zlatnino dobila od svoje tovarišice Slavke, enako znane na policiji. Obe dekleti sta še mladi, prva 16, druga 17 let, toda obe imata za seboj že nekaj podobnih stvari.

Tako sta obe dekleti prišle v roke policiji in ob tej priliki se je odkril način vzloma, ki je bil pred kratkim izvršen v franciškansko cerkev v Ljubljani. Pred kratkim sta obe dekleti prišli iz zapora, bili sta brez sredstev in sta premišljevali, kje bi zopet prišli do denarja. Tako sta se spomnili, da bi pobrale nekaj zlatnine z oltarja Marije Pomagaj v franciškanski cerkvi. Na binkoštno nedeljo sta se dekleti pustili zvečer zapreti v cerkev in sicer se je ena skrila v spovednico, druga pa vneko manj vidno cerkveno klop. Cerkovnik pa je zvečer pri pregledovanju cerkve vendarle opazil to žensko v klopi. Vprašal jo je, kaj dela tako pozno in ker ni vedela ničesar pravega povedati, jo je iz cerkve odstranil. Ona druga pa je ostala še kratek čas v spovednici, potem pa je legla v prvo klop, kjer je mirno spala do treh zjutraj. Tedaj se je že polagoma danilo, vendar ni bilo še toliko svetlo v cerkvi, da bi bila predzna tatica mogla brez skrbi brskati po oltarjih. Zato je še en čas počakala, potem pa je šla in odprla okvir slike na oltarju Marije Pomagaj ter iz nje pobrala nekaj zlatnine. Potem je zopet skrita v spovednici počakala, da je cerkovnik odprl cerkev, nakar je lepo iz cerkve izginila. Medtem je svojo tovarišico druga počakala za Ljubljano, kjer sta si plen razdelili. Vendar drugo dekle ni zaupalo prvi, pa je šla sama gledat v cerkev, če bi se še kaj dobilo. In res je potem še druga vzela iz oltarja, kar je prvi ostalo. Rekla pa je pozneje svoji tovarišici, da se tatvina na oltarju nič ne pozna in da tatvino ne bo nihče opazil.

Prvo dekle se je nato odpeljalo v Skofjo Loko, kjer pa je le dva dni služila za natakarico, potem pa jo je ljubljanska policija aretirala.

Vesti 22. maja

10 letnico Lindberghovega poleta čez Atlantsko morje so včeraj praznovali v Združenih državah z raznimi slovesnostmi in so med drugim Lindberghu na letališču, od koder se je tedaj dvignil, postavili spomenik.

Sporazum za sodelovanje med nemškimi in italijanskimi avtomobilskimi zvezami je sklenil voditelj nemških motoriziranih oddelkov, general Hühnlein v Rimu. Po tem sporazumu bodo vsako leto prirejali italijansko-nemške avtomobilske tekme.

Kino za delavce so ob navzočnosti Hitlerja odprli v letovišču Berchtesgaden. Pri tem je imel Hitler dve uri dolg govor o pomenu nemškega štiriletnega gospodarskega načrta.

Turški narodni praznik je bil včeraj ob obletnici Kemalovega oboroženega nastopa za osvoboditev Turčije.

Moja usoda je v rokah generala Franca, je dejal bivši španski prestolonaslednik, ki mu zaradi poroke z navadno meščansko odstavljena in degenerirana burbonska dinastija grozi z izobčenjem iz rodbine. Iz te izjave je moč sklepati, da gre Francu vendarle za obnovitev monarhije v Španiji, in ne toliko za kaj drugega.

Za zopetno uvedbo zlate denarne podlage v Angliji se baje zavzemajo vodilni angleški finančniki. Guverner Angleške banke se je ob kronanju že pogajal z zastopniki dominionov o tem.

Japonsko rekordno letalo »Vihar z neba« je včeraj srečno priletelo v Tokio, kjer so ga sprejeli s silnim navdušenjem.

Juan March, finančnik Francove vojske, znani španski milijarder z Balearskih otokov, je dospel v Gibraltar, od tam pa odpotoval v Italijo.

Letalska zveza med Prago in Trstom je začela obratovati včeraj. Zdi se, da bo ta zveza precej škodila prometu med Prago in Suškom.

Zaradi govora škofškega kardinala Mundeleina proti Hitlerju in proti preganjanju katoliške cerkve v Nemčiji, je nemški poslanik v Washingtonu protestiral pri ameriški vladi.

Dosedanji nemški poslanik na Dunaju von Papen bo baje premeščen za poslanika v Vatikanu.

27.000 delavcev pri javnih gradnjah je začelo stavkati v Krakovu. To so sami bivši brezposelni, ki so jim oblasti dale dela, a zahtevajo zdaj zvišanje mezd.

Zarota za neodvisnost Georgije so odkrile pred kratkim sovjetske oblasti. Tako je poročal na 10. kongresu georgijske komunistične stranke v Bilsuu njen tajnik. Po tem poročilu je upor v ožji Stalinovi domovini bil delo trockistov in so ga podpirale »kapitalistične velesile, kakor sleherni opozicijo v Sovjetski Rusiji.

Nemški trgovski obračun za april kaže, da je nemški zvoz v tem mesecu presegal uvoz za 15 milijonov mark.

Avstrijski državni tajnik za zunanje zadeve dr. Schmidt je včeraj obiskal švicarskega predsednika Motta. Razgovarjala sta se o vprašanjih, ki tičejo švicarske in avstrijske varnost ter o političnih nevarnostih v Srednji Evropi. Ugotovila sta, da je položaj obeh držav danes v Evropi isti in da se moreta rešiti edino z nevtralnostjo.

Kriza v bolgarski vladi se je hitro rešila, ker so že včeraj zaprili tri nove ministre namesto odstopivših. Med njimi je tudi minister Bankov, predsednik zveze bolgarskih kmetijskih združenj, ki je postal kmetijski minister.

Pet fantov je utonilo v Donavi blizu Vidina v Bolgariji. Med kopanjem so si upali predaleč od brega in jih je zajel vrtinec.

Predsednik turške vlade İsmet İnönü se bo na poti iz Londona domov ustavil v Atenah, kjer bo imel nekaj sestankov z grškimi državniki.

Govor o češkoslovanski zunanji politiki je imel včeraj zunanji minister dr. Krofta, ki je zavrnil vse govorice glede nesoglasij v Mali zvezi in priznal, da si CSR prizadeva proti Nemčiji skleniti trojno zvezo z Avstrijo in Madžarsko. Zveza bi bila politična in gospodarska. Povdaril je tudi dobre zveze med CSR in Anglijo, od katerih si v Pragi mnogo obeta.

Japonska vladna stranka, ki jo je vodil bivši prometni minister Milizuki, se je sama razšla in utemeljuje ta svoj korak s tem, da je treba za novo nacionalistično stranko predvsem pripraviti tla v širokih ljudskih množicah.

Pri kronarjski pomorski paradi v Portsmouthu pred dvema dnevnoma, je največjo pozornost vzbujala nemška krizarka »Admiral Graf von Spee«, ki je bila od vseh nastopajočih ladij najmodernejša in najlepša.

Za milijon zlotov tujega denarja je hotel z letalom pretihotapiti iz Poljske neki madžarski državljani, a so ga tik pred odletom prijeli.

Zemlja je zasula reko Yellowstone na daljavo več kilometrov. Udar je odnesel tudi precej hiš, a ni znano, če je kaj človeških žrtev.

Mednarodni kmetijski kongres bo drugo polovico junija v Haagu. Udeležbe se ga tudi zastopniki naših združenj organizacij.

Sedem ljudi je zgorelo pri požaru neke kmetije v Baersdorfu na Gornjem Štajerskem. Ko se je poslopje vnelo, so vsi trdno spali in jih je dim omamil, preden so mogli pobegniti.

Angleški kralj je včeraj obiskal tuje vojne ladje, ki so se udeležile parade ob kronanju in ki so zasidrane v Spitheadu.

Nemški vojni minister maršal Blomberg, ki je imel v Londonu veliko važnih političnih razgovorov, je včeraj odpotoval v Berlin. Ne vedo pa, ali s polnimi ali s praznimi rokami.

Trgosko pogodbo med Nemčijo in Mandžurijo so podpisali včeraj v Berlinu. Pogodba velja do maja 1940.

Pogajanja za holandsko posojilo CSR so se začela včeraj v Amsterdamu. Holandska banka naj bi Češkoslovanski posodila 400 milijonov čeških kron.

Bivši abesinski cesar je mislil sam priti na čelu abesinskega odposlanstva k zasedanju Zveze narodov v Zenevo. Tajništvo ZN pa je naročilo poljskemu znanjemu ministru Becku, naj med kronanjem v Londonu negušu to odsvetuje in doseže, da Abesinija sama od sebe ne bo poslala več svojih ljudi v Zenevo.

Banka „Slavija“ začenja graditi 6 nadstropno palačo

Stroški okrog 10 milijonov

Ljubljana, 21. maja.

Ko smo nedavno poročali o graditvi nove palače, ki jo namerava postaviti zavarovalnica »Slavija« na oglu Tyrševe in Gajeve ulice, smo navedli tudi, da je »Slavija« v ta namen razpisala natečaj za najboljši načrt stavbe. Toda ideja za natečajem se ni obnesla. Pač pa je banka »Slavija« potem naročila pri ljubljanskih arhitektskih načrte za to svojo palačo. Zdaj so ti načrti, ki jih je banka prejela lepo število, predmet natančnega proučevanja. Vsi načrti so razstavljeni ter jih ocenjuje in pregleduje posebna žirija, v kateri so priznane najboljše ljubljanske strokovne avtoritete. Čim bo žirija izbrala enega izmed načrtov, ki se ji bo zdel najboljši ter bo tudi za banko samo najprimernejši, bo načrt vložen na mestni stavbni urad.

Medtem pa so izvršena že vsa potrebna pripravljalna dela za graditev palače. Banka »Slavija« se je že odločila, da bo palača 6-nadstropna, gotovo je tudi že, da bodo spodnji prostori vsi namenjeni trgovini in podobnim lokalom, dočim si je banka sama za svoje poslovne prostore izbrala zapadni del zgradbe na oglu Gajeve ulice. Vhod v poslovne prostore banke »Slavije« bo z Gajeve ter tudi s Tyrševe ceste. Celotna zgradba bo imela 3 dvigala ter bo tudi sicer najmoder-

neje zgrajena. Celoten proračun za stavbo bo znašal nad 10 milijonov dinarjev.

Kdo bo gradil stavbo, se ni določeno. Pač pa je že določeno, da bodo palačo gradili postopoma. Enako bodo postopoma podirali tudi dose-danjo staro stavbo. Zadnji teden so že popolnoma podrli vse dvorišne stavbe, mestni stavbni urad je tudi že določil stavbno črto, ki bo enaka oni pri nebotičniku. Banka je prvotno mislila podreti vso staro stavbo hkrati, pa se je potem premislila zato, ker so tako želeli trgovci, ki imajo svoje poslovne prostore ob Tyrševi cesti. Zgolj zaradi tega, da tem trgovcem omogoči bivanje v dose-danjih lokalih čim dalje, bo prednja občestna stav-ba stala še vse dotlej, dokler ne bo popolnoma dograjena nova palača.

Celotna zazidana ploskev bo obsegala okroglo po 40 metrov v dolžino in prav toliko na Tyrševi cesti. Iz Gajeve ulice je zamišljena kot podaljšek sedanja pasaja med Aleksandrovo in Gajevo ulico nova ulica do Puharjeve ulice. V ta namen bo tudi »Slavija« morala odstopiti nekaj sveta.

Zanimivo je tudi to, da je zanimanje za prostore v novi stavbi toliko, da bi bila »Slavija« oddala po trikrat že vse prostore, kolikor jih sploh bo v palači.

Mož z 61 štampiljkami in nešteti imeni

Maribor, 21. maja.

Po mariborski okolici je delal zgago varnostnim oblastem že nekaj mesecev mož, ki je vršil izredno drzne goljufije. Izbral si je žrtve zlasti med kmečkimi prebivalstvom ter se je pri tem posluževal visoko donetih »inspektorskih«, »revizorskih« in sličnih naslovov, katere je umel podkrepiti s primernimi dokumenti in izkaznicami, tako, da so mu šli na lim celo službeni občinski organi in župani ter mu pri njegovih goljufijah, seveda nehoti, pomagali. Ogoljufal pa je nekajkrat tudi našo pošto hranilnico z dvigom vlog, ki sploh niso obstojale. Ta možakar je padel sedaj v roke orožnikov pri Sv. Marjeti ob Pesnici. Aretiran je bil v trenutku, ko je skušal na tamošnji pošti dvigniti s hranilno knjižico Pošte hranilnice znesek 150 din, dasi se je v resnici glasila knjižica le na vlog 15 din ter je goljuf ničlo sam zraven pripisal. Ko je videl orožniške bajonete, se je skušal upreti s repetirno pištolo, vendar mu je pred naperjenimi puškami upadel pogum ter so ga aretirali. Dejal je, da se piše Ivan Marič. Pri preiskavi so našli pri njem prav zanimive stvari: nič manj kot 61 raznovrstnih štampiljk, glasečih se na najrazno-vrstnejše urade in oblasti, kakor na razna okrajna glavarstva, knezoškofijski ordinarijat v Mariboru, razne župne urade, občine itd. Poleg tega je imel pri sebi tudi več vložnih knjižic Pošte hranilnice, glasečih se vse na zneske po 15 din, ki jih je lahko po potrebi sam zviševal s pripisanimi ničlami na 150, 1500 din itd. V njegovem skrinjčiču, ki ga je imel v bližnjem seniku, se je našlo še več stvari. Tako popolnoma nov pisalni

stroj znamke Remington ter damsko kolo. Stroj in kolo izvirata iz vloga v poslovalnico trdke Sogra v Mariboru, ki izdeluje štampiljke in kjer si je Marič preskrbel tudi zalogo štampiljk, kolikor jih je poprej ni posedoval. S temi štampiljkami si je opremil svoje izkaznice, da je potem nastopal kot »inspektor finančne kontrole«. Z izkaznico je šel k županu ali tajniku ter zahteval »asistenco«, ki jo je včasih res dobil. Hodil je potem okrog premožnejših kmetov, izterjeval davke in delal preiskave, češ da so sumljivi tihotapstva. Če je našel kje kak vžgalnik ali malo saharina, takoj je globil dotičnega ter na licu mesta izterjal globo, ki je bila včasih prav visoka. Če ni reževal imel denarja, pa mu je zaplenil uro, dragocenosti itd. V pljuški okolici je napravil pri nekem kmetu preiskavo, češ da dotični ponareja denar. Zaplenil je vso najdeno gotovino, — 1900 din — češ da bo pri Narodni banki pregledana, če denar ni ponarejen. »Pregledale« je seveda ta denar sam ter ga zapravil. V Mariboru je zbral za Protituberkulozno ligo ter si je zbiralno polo sam opremil s štampiljko. Sličnih njegovih podvigov bo kdo ve koliko še prišlo na dan. Prav verjetno je tudi, da Marič ni njegovo pravo ime. Mariborska policija je namreč v posesti treh tiralic iz Nemčije, Avstrije in Ogrske. Vsaka se glasi na ime druge osebe, pri vseh pa se strinja opis frapantno z izgledom aretirane Mariča. Ta zaenkrat seveda o vsem tem previdno molči ter noče z barvo na dan, vendar bodo na policiji že našli pota in sredstva, da mu dokažejo pregrehe. Najbrže se bo izkazalo, da je mož pustolovec in goljuf mednarodnega formata, ki se je s sličnimi podvigi petal že v inozemstvu.

Predsednik Narodne skupščine pri naših umetnikih

Ljubljana, dne 22. maja.

Od tedaj, ko so slovenski umetniki z velikim uspehom tekmovali pri razpisnem natečaju za umetniška dela v novi palači Narodne skupščine, delajo na tem, da dovrše svoja dela, kakor so jih predložili v svojih osnutkih. Nagrade za te osnutke jim je podelilo posebno umetniško razsodišče v Beogradu, ki mu predseduje predsednik narodne skupščine Stevan Čirič. Razen dveh članov, ki sta bila drugače zadržana, je včeraj dopoldne prišla ta komisija tudi v Ljubljano, kjer je obiskala ateljeje nagrajenih slovenskih umetnikov: gg. Kosa Tineta, Franceta Goršeta in Rajka Slapernika. Predsednik narodne skupščine Stevan Čirič je bil opoldne na obisku in kosilu pri banu g. dr. Marku Natlačenju.

Kakor je dejal Stevan Čirič zastopnikom časopisja, je bil namen njihovega prihoda v Ljubljano ta, da se člani komisije sami prepričajo, v koliko napredujejo dela za Narodno skupščino, ki so bila oddana slovenskim umetnikom. Tine Kos izdeluje velik kip kneza Koclja, ki bo stal v auli Narodne skupščine, France Gorše dva kipa, ki predstavljata »Poljedelstvo« in »obrte«. Ta dva kipa bosta posavljena v veliki skupščinski dvorani. Rajko Slapernik izdeluje dve freski, od katerih je prva namenjena za sprejemno dvorano, druga pa za buffet. Vsa dela krasno napredujejo in je žirija našim umetnikom mogla na tem samo

čestitati. Kipi so dosedaj izdelani v glini, pozneje pa jih bodo prelili v mavec, v kamen pa bodo punktirani v Ljubljani, odkoder jih bodo nato odpeljali v Beograd.

Predsednik Narodne skupščine Stevan Čirič se je popoldne odpeljal v spremstvu bana g. dr. Marka Natlačenja in konservatorja dr. Steleta na Gorenjsko v Velesovo, kjer si je ogledal zgodovinske dragocenosti tamkajšnjega gradu. Nato pa je nadaljeval svojo pot na Golnik, kjer ga je sprejel in prisrčno pozdravil asistent g. dr. Tomaž Furlan, ker se šef zdravilišča dr. Neubauer te dni muči na protituberkuloznem kongresu v Arandjelovcu. — Skupščinski predsednik se je na Golniku posebno zanimal za rentgenske aparate. Ogledal si je tam tudi vse prostore sanatorija, kjer ni mogel pre-hvaliti izrednega reda in skrajne čistote v zdravilišču. Navdušil ga je tudi krasno urejeni zdraviliški park.

Gostje so se v zdravilišču na Golniku mudili skoraj celo uro, nato pa so se odpeljali proti Bledu.

Žrtev pasje stekline

Tragična smrt lastnika tovarne pohištva Ivana Klančnika

Maribor, 21. maja.

V mariborski bolnišnici je snoči umrl lastnik tovarne pohištva v Mariboru in mariborski občinski svetnik g. Ivan Klančnik. Umrl je kot žrtev tragičnih naključij in za posledico ugriza steklega psa. Dne 13. aprila je šel g. Klančnik k občinski seji. Na Pobreški cesti, v bližini kaznilnice je prišel za njim majhen pišček, ki je nekaj časa čisto mirno teklen vstric nje, nato pa se je nenadoma pognal proti Klančniku ter ga vgriznil v roko. Psiček je zbežal nato po cesti naprej. Rana, ki jo je dobil Klančnik na roki, je bila neznatna, vendar je odšel k zdravniku, ki mu jo je izpral ter obvezal. Naključje je hotelo, da ni predvideval možnosti stekline ter ni Klančnika v zdravstveni dom, kjer bi mu bili podelili zaščitno injekcijo. Rana se je zacelila, vendar je Klančnik že večkrat čutil v roki bolečine.

nad pritiščem ter deloma že zidajo zidove prvega nadstropja. Zunanost palače je do prvega nadstropja vsa obložena s podpeškim kamnom. Kamnen dnevno dovažajo s čolni po Ljubljanici iz Podpeči. Doselej so že navozili za stavbo 125 čolnov kamna. Vsak čoln pripelje približno 10 kubičnih metrov ali okroglo 2000 kilogramov kamna. Kamna pa seveda še zdaj ni dovolj, čeprav so glavna dela iz kamna že izdelana.

Za stavbo bodo v celoti porabili 220 vagonov cementsa, 34 vagonov železa za beton ter skupno 1.880.000 kosov zidne in fasadne opeke. Delo pri stavbi, ki sicer lepo napreduje, je nekoliko zastalo zaradi deževnega vremena ter bo tako stavba le težko dovršena do konca septembra, kakor to določa pogodba.

Polmilijonske kupčije s kokainom

Ljubljana, 22. maja.

Se so mogoče v dobrem spominu čitateljem odkritja, ki jih je razodel velik proces proti prodajalcem odnosno spekulantom s kokainom, kateri proces se je vršil pred ljubljanskim malim kazenskim senatom, ko mu je predsedoval s. o. s. g. Rajko Ledehas. Proces je sredi januarja letos trajal skoraj 3 dni in so bili glavni obtoženci obsojeni na daljše strožje kazni. Razni Goldsteini, Maeyerji in Jochingerji, ki so se po Ljubljani bahali, da lahko kupijo celo Miklošičevo cesto, so vtihotapljali iz Nemčije kokain in ga po svojih zapuhih posredovalcih razpečavali dalje po naši državi, še večje množine pa čez mejo v Italijo, od koder je šlo to mamilo v orient. Kupčije s kokainom so res plodonosne, kdor se razume na nje. Pomisliti je treba, da stane kg pristnega kokaina 25.000 Din in je treba pri uvozu plačati na uvozni carini najmanj 70.800 Din. Pravijo, da vse ljubljanske lekarne ne zmorejo 1 kg pristnega kokaina. Tihotapstvo s kokainom je zlasti cvetelo l. 1935. in lani do avgusta meseca, ko se je posrečilo nadzornim oblastem prijeli veliko in dobro organizirano tolpo, ki se je bavila s kupčijami kokaina in ki je interesotom prodajala mesto kokaina sodobikarbono, pleve in še druge zmesi in jih je opeharila za velike svote. Nekoncesijonirani trgovci s kokainom so povsod svojim odjemalcem svečano zatrjevali, da nudijo »pošteno in pristno blago«. Januarski proces je odkril, da so glavni obtoženci oškodovali 3 odjemalce za približno 105.000 Din.

Nova odkritja

Glavni spekulanti s kokainom so bili prvi štirje obtoženci v januarskem velikem procesu. Bili so to ljudje, ki so prav razkošno in imenitno živeli. Nikamor niso hodili peš. Avto je z njimi drvel po belih cestah Slovenije, tja v Zagreb in Dalmacijo. Lov jim je bil šport. Razmetavali so denar. Mnogi so se nekaterim fudli, ko so vedeli, da so ti ljudje od doma reveži, a imajo jurje na razpolago, ko se morajo pošteti ljudje noč in dan pehati, da zaslužijo za vsakdanji kruh par kovačev. Januarski proces je drugače javnost zasledovala z velikim zanimanjem. Nudil je tudi snov za divjeromatično in detektivsko povest. Po procesu pa so se javljali zaupno državnemu tožilstvu še mnogi drugi oškodovanci, ki so nasledili glavnim aranžerjem trgovine s kokainom. Sledila so nova odkritja tako, da je državno tožilstvo bilo primorano uvesti še ponovno kazensko preiskavo proti 4 glavnim obtožencem, ki se še vedno nahajajo v sodnih zaporih, le eden je med njimi med tem časom kazni prestal.

Vedno iste metode

Bilo so imenitni gospodje. Vsi elegantni in velikopotezni za kupčije. Njih nastop je bil povsod sigurn. Znal so ljudi skoraj hipnotizirati in premamiti. Solkančan Pavel Širok, po pravem poklicu sedlar, v Ljubljani pa trgovski zastopnik je bil tip pravega spekulanta s kokainom. V januarskem procesu je bil obsojen na 1 leto in 6 mesecev robije. Kazen je sprejel. Njegov drug je bil Josu Mauser, trgovski zastopnik iz Bosanskega Broda, ki se je dostikrat predstavil za milijonarja. Bil je obsojen na 1 leto in 2 meseca robije. Tretji kompanjon je bil Logačan France Hladnik, lesni manipulant, drugače v Ljubljani dostikrat lesni trgovec »Comini« iz Milana. Ta je bil obsojen na 1 leto strogega zapora. Ta družba je povsod s svojimi pomagači lovila »interesente« za kokain, ki so skušali s kokainskimi kupčijami postati kar čez noč milijonarji in bogatini. Ni čudno, da so prileteli v lopovske mreže, goslo razpredene po Sloveniji, tudi mnogi obmejni tihotapci s konji in drugim blagom. Prav ob zapadni meji so imeli ti ljudje najboljšo žetev in so vjeli marsikaterega kalina na debelo. Pri vseh kupčijah, kar je doslej odkrilih, pa so se posluževali vedno istih metod, kakor jih je bil odkril januarski proces.

Po procesu so se oškodovanci ojunali in so se javljali državnemu tožilstvu, ker so uvideli, da so kokainski sleparji prešli za svoje velikopotezne goljufije nizke kazni. Prijave so se vrstile.

Dva imenitna oškodovanca

Po januarskem procesu so prišle na dan prav lep zanimivosti. Kokainisti so med drugim, poleg nesrečnega Čeferina, na isti način opeharili tudi nekega bančnega ravnatelja za 30 jurjev, kajti

tudi ta mož je hlepel po velikem in lahko zasluženem dobičku. Za res »pristen kokain« so pa gospodje trgovski zastopniki osleparili nekega uglednega gospoda, ki je včasih igral v politični službi odlično vlogo. Zavohali so, da se ta gospod tudi bavi kot vpokojenec s kokainskimi kupčijami. Res je imel na razpolago 1 kg pristnega kokaina, kar predstavlja lepo premoženje. Sklenili so z njim kupčijo. Gospod jim je izročil pristen kokain, obljubil so mu, da mu pošteno prinese izkupiček, on pa nasprotno njim lepo provizijo. Pristnega kokaina ni bilo več. Z njim so mešali svoje izdelke. Ni dobil od njih niti počenega »groša«, kakor smo včasih dejali, ali po današnje niti »prebite pare«. Gospod naravno je sedaj tiho in obžaluje, da se je spustil v take nedovoljene spekulacije, prav tako je žal lepemu bančnemu ravnatelju za jurje. Moral si je pač lani nekoliko skriti lepe počitnice ob morju.

Po januarskem procesu uvedena ponovna preiskava je sedaj končana. Državno tožilstvo zbira sedaj gradivo za novo obtožbo in je pričakovati, da se bo nov »kokainski proces« vršil tako nekako sredi poletja. Po sedaj doganjenih podatkih so kokainski sleparji oškodovali mnoge žrtve za okoli pol milijona dinarjev. Pravijo, da je drugače januarska sodba v polnem obsegu tudi potrjena od stola sedmorice v Zagrebu.

Tudi vloma v Zadržno zvezo in Vinarsko šolo bosta pojasnjena?

Maribor, 21. maja.

Lansko leto sta ostala dva velika vloma na zagonečen način nepojasnjena. Bila sta to vlom v blagajno Zadržno zvezo v Miklošičevi ulici in vlom v pisarno Vinarske šole. Pri vloomu v Zadržno zvezo je padlo vlomilec 6000 din v roke, v Vinarski šoli pa 4000 din. Policija se je trudila na vse kriplje, da bi našla kako sled, pa je bilo vse zaman. »Mariborski Večernik« si je glede vloga v blagajno Zadržno zvezo dovolil neka nečedna namigavanja, ki jih je celo ponavljal z zelo prozornim namenom, češ da bi policija lahko zadvo pojasnila, pa ima neke obzire itd. Poročal je celo o senzacionalnih aretacijah, ki jih je doznal v svoji prebujni domišljiji ter jih v resnici ni bilo. Sedaj pa je naenkrat dobila tudi ta zadeva čisto drugo smer in policija je prišla na sled zanimivim zvezam. Poročali smo že o velikem vloomu pri trgovcu Trpinu, lastniku Trpinovega bazarja v Vetrinjski ulici. Kot storilec je policija izsledila Trpinovo služkinjo Matildo Resnik ter njena dva mlada prijatelja Igorja M. ter Edvarda L., ki sta si pri Matildi preskrbela ključke od Trpinovega stanovanja ter jih dala kopirati. Pri zasliševanju Resnikove, ki je sicer vstrajno tajila vsako skrivnost pri tem vloomu, pa je policija ugotovila, da je bila Resnikova uslužbena pri rodbini ravnatelja Zadržne zveze v Mariboru, pokljnega g. Pušenjaka in sicer takrat, ko je bil izvršen vlom v pisarno Zadržne zveze in v blagajno, ki jo je storilec odprl »ponarejenimi ključki«. Kmalu po vloomu je Resnikova odšla iz Vinarske šole ter je dobila novo službo pri trgovcu Trpinu. In sedaj je zopet sledil, že tretji, vlom pri Trpinu. Ali je vse skupaj nagajiv slučaj, da so se dogajali vloomi prav tam, kjer je služila Resnikova ali pa je vse skupaj v zvezi z njeno zaposlitvijo pri dotičnih strankah, to bo sedaj pokazala preiskava, ki jo policija vrši s več naglico. Vsekakor pa je stvar zelo zanimiva in zelo sumljiva.

Nov vozni red mariborskega avtobusnega podjetja

Nov vozni red Mestnega avtobusnega podjetja stopi v veljavo danes, dne 22. maja t. l. Važnejše spremembe so sledeče:

Proga I vozi po Frankopanovi cesti mimo Kasarne Kralja Petra, po Delavski ulici in Betnavski cesti in ne več po Magdalenski. Ob nedeljah in praznikih vozi avtobus redno od ptujskega vlaka ob 22 zvečer.

V Selnico vozi avtobus ob torkih, sredah in sobotah iz Maribora ob 6.30 in 15.15, kakor do sedaj, vrača se istotako kakor do sedaj. Ob nedeljah in praznikih odhaja iz Maribora ob 7.13.15 in 18.30, iz Selnice v Maribor pa se vrača ob 7.45, 13.50 in 19.15.

V Sv. Martin odhaja ob torkih, sredah in sobotah ob 6.10 in 12.15, vrača pa se od Sv. Martina ob 7 in 13.15. Ob nedeljah in praznikih odhaja iz Maribora ob 8.16 in 20.

V Ruše odhaja avtobus ob sredah in sobotah iz Maribora ob 10, vrača pa se iz Ruš ob 10.45. Ob nedeljah in praznikih odhaja iz Maribora ob 15, vrača pa se iz Ruš ob 18.

V Radvanje-Limbuš odhaja iz Maribora dnevno ob 6.30 in 12.35, vrača pa se z Limbuš ob 7 in 13. Ob sredah in sobotah odhaja proti Limbušu ob 9 in se vrača iz Limbuša ob 9.28. Ob sobotah in drevih pred prazniki odhaja iz Maribora ob 15.10 in se vrača iz Limbuša ob 15.35. Ob nedeljah in praznikih vozi voz redno ob vsaki uri od 14 dalje do 20.30, v prvih popoldanskih in večernih urah vsake pol ure in sicer do Pekar, gostilna Tomše. Vse druge spremembe so razvidne iz voznih redov, ki so nabiti od jutri dalje na običajnih mestih in v javnih lokalih.

Slomškov kip - prodan na dražbi

Maribor, 21. maja.

Včeraj se je vršila v mariborskem gradu čudna dražba, kakor je Maribor gotovo še ni imel. Na dražbi je bil namreč ogromen, v nadnaravni velikosti izvršen kip pokojnega knezoškofa Antona Martina Slomška, delo naše znane umetnice, kiparice Karle Bulovčeve. Umetnica je delala celo lansko poletje ta kip v Mariboru v ateljeju v mestnem gradu. Po dovršitvi je kip vzbujal v naših umetniških krogih in v mariborski javnosti precej hrupa. Eni so ga proglasili kot veliko umetnino, drugi pa zopet odklanjali, češ da je izvršba res umetniška, zamisel pa ne odgovarja popolnoma namenu, ki naj bi ga kip predstavljal. Za kip se je zanimala mariborska občina, mariborski muzej in razne druge ustanove, polagoma pa je debata utihnila in zanimanje popustilo, kip pa je še nadalje sameval v gradu ter se prašil. Nazadnje ga je zadel nepričakovana usoda, da je prišel na dražbo, zaradi borih 800 din, ki jih je kiparica ostala dolžna trgovcu, dobavitelju mavca. Tudi za dražbo ni bilo zanimanja, javil se je samo en ponudnik, ravnatelj Cirilo tiskarne g. Hrastelj, ki je kip kupil za 2000 din ter je sedaj njegova last. Kakor pa smo čuli, namerava prepušiti g. Hrastelj kip mariborskemu muzeju, tako da bo ta velika in monumentalna skulptura, ki je res umetnina, ostala v Mariboru.

Filmi

»Španska krik (Union). Folklorni film španske vsebine in španske izdelave, s preprosto zgodbo iz andaluskega vaškega življenja. Zgodba se pleče okrog ljubezni dveh možkih do enega dekleta, brez konfliktov in zapletov in ni podana niti kaj preveč prepričevalno, dasi tudi iz preprostega dogajanja tu in tam udari dihi prave nerazumljive Španije. Več kakor zgodba je vredno vse drugo špansko v filmu: presenetljivo dovršeni ljudski plesi, petje, glasha, folklor in vrh vsega čudoviti in nadvse »španski« glasi oboževane Argentine. Zanimivost dviga še izborna pokrajinska in motivna fotografija. Pred filmom kažejo dokaj uspešno reportažno delo o prelepi stari arhitekturi v Granadi. Skratka, »španski« program, ki mora danes zanimati vsakogar.

Vseučiliška knjižnica do prvega nadstropja

Ljubljana, 21. maja.

Zanimanje naše javnosti za vseučiliško knjižnico, ki so jo pričeli graditi lansko jesen, je seveda enako živo. Zdaj je na delu skupaj okrog 160 delavcev, ki marljivo delajo, zidajo, betonirajo ter s kamenjem obkladajo stavbo. Samo pri obdelavi surovega podpeškega kamna je zaposlenih trenutno 32 zidarjev in kamnosekov. Vseh zidarjev in ostalih profesionalnih delavcev dela na stavbi 74, ostali pa so navadni delavci.

Stavba je sedaj izgleda veličastno in monumentalno. Zlasti glavno srednje stopnišče napravljajo na gledalca že v sedanji surovi izdelavi moččen vtis. Cela stavba je zdaj v glavnem dovršena do prvega nadstropja. Pravkar betonirajo ploščo

Kulturni koledar

Anton Muznik

22. maja 1803 je umrl v Gorici zdravnik Anton Muznik. Rodil se je 1. 1726 pri Sv. Luciji na Tolminskem. Srednje šole je dovršil na Kranjskem in Hrvaškem, medicino pa na Dunaju. Po promociji je stopil v vojaško službo. Marija Terezija ga je imenovala za protomedika Goriske in Gradiške. Izdal je Clima Goritiense. Na Goriskem je uvedel prvi cepjenje koz. (prim. Pregelj.)

Ljubljana danes

Koledar

Danes, sobota, 22. maja: Emil. Jutri, nedelja, 23. maja: Ivan Krst.

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrseva cesta 41; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

Drama: Rivala. Red A.
Opera: Plamen. Red B.
Kino Union: Španska kri.
Kino Sloga: Upor na ladji Bounty.
Kino Matica: Caričin ljubljeneec.

Zborovanje lesnih industrijev iz vse države bo v ponedeljek v Zagrebu. Razpravljali bodo o organizaciji osrednjega društva, ki bi lesno industrijo predstavljalo pred merodajnimi oblastmi.

Sadjarška podružnica Siska - Ljubljana priredi v nedeljo, 23. t. m., ob 9. uri dopoldne praktično pinceiranje špalirov po vrhovih pod strokovnim vodstvom. Zbirališče pri Električni zadrugi v Siski.

Clane opozarjamo na važnost polletnega škropljenja sadnih dreves po strokovnem navodilu, katero je priobčeno po društvenih razglasnih omarih, ki se nahajajo na ogledu Cerueteve in Verovškove ceste v Sp. Siski ter na poslopju Kmečke gospodarske zadruge v Zg. Siski na Vodnikovih cestah. Nadaljni razglasi bodo priobčeni v teh omarih.

Splošno žensko društvo v Ljubljani vabi k otvoritvi razstave »Teden ženske knjige«, ki bo 25. t. m. ob 10 dop. v dvorani Trgovskega doma, Gregorčičeva ul.

KINO SLOGA
TEL. 27-30
Največja pomorska pustolovščina
Upor na brodu Bounty
Charles Langton, Clark Gable, Franchot Tone
(v nemškem jeziku)

Radi izredne dolžine filma predstave danes in v ponedeljek ob 18, 19.30 in 21. uri.
V nedeljo pa ob 18, 19 in 21. uri.

KINO UNION
TEL. 22-21
Največji originalni španski pevski film z operno pevko IMPERIA ARGENTINA
Španska kri

KINO MATICA
TEL. 21-24
Velefilm iz življenja ruske carice Elizabete
Caričin ljubljeneec
Olga Čehova, Willy Eichberger, Adela Sandrock
Predstave danes, razen v Slogi ob 18, 19-15 in 21-15 uri. Jutri, nedeljo ob 18, 19 in 21. uri.

Ljubljansko gledališče

DRAMA. Začetek ob 20. uri:
Sobota, 22. maja: »Rivala.« Red A.
Nedelja, 23. maja: »Simfonija 1937.« Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

OPERA. Začetek ob 20. uri:
Sobota, 22. maja: »Plamen.« Red B.
Nedelja, 23. maja: »Veseli studenček.« Izven. Izredno znižane cene od 24 Din navzdol.

DRAMA
Igra »Rivala«, ki je dramatsko delo dveh ameriških pisateljev Andersona in Stallingsona, zrcali tekot dejanja odnos dveh tovarišev, poročnika in sorgeanta, katere veže v srovaštvu zakrknano priručno prijateljstvo, slika njuno tekmovalnost in končno do srečnega razpletja. Sodelujejo dame: Japljewa, Gusnosa, Skeletova, Striševa in Škerjančeva ter gg. Zupan, Peček, Gorski in Frelih. Dirigent: Zebre. Režija: prof. Šestova.

OPERA
V nedeljo se ponovi kot predstava izven abonmaja po znižanih cenah Jankovčeva opereta »Veseli studenček« z go. Brumen-Lubejevo v glavni ženski partiji. Dejanje se suče okrog studenčka, ki pripomore do najrazličnejših zmešnjav in končno do srečnega razpletja. Sodelujejo dame: Japljewa, Gusnosa, Skeletova, Striševa in Škerjančeva ter gg. Zupan, Peček, Gorski in Frelih. Dirigent: Zebre. Režija: prof. Šestova.

Mariborsko gledališče

Sobota, 22. maja ob 20. uri: »Bela bolezen.« Premiera.
Nedelja, 23. maja: Zaprt.
Ponedeljek, 24. maja ob 20. uri: »Madame Butterfly.« Gostovanje ljubljanske opere. Izven.

Jutri, premiera izredno zanimive drame »Bela bolezen«. Ta drama, delo češkega pisatelja Karla Čapka je radi svoje ideje in vsebine vzbudila povsod upravičeno pozornost. Je verni odraz današnje dobe, sodobnega političnega življenja in služi s svojimi štirinajstimi slikami pred vsem idealu neokrnjene človeške pravice. »Bela bolezen« je največji uspeh sodobne drame zadnjega časa. Mariborsko uprizoritev pripravlja P. Malec, zaposlen pa je skoro vse ansambl. Odmora po 5. in 11. sliki.

40 letnica Mozirske koče

Ob 40 letnici Mozirske koče bo velika planinisk slavnost v nedeljo, 6. junija na Golčki planini nad Mozirjem. Domačini, pod vodstvom mozirskega župana g. M. Gorčarja, ki je pokrovitelj prireditve, marljivo sodelujejo pri pripravi za to planinsko slavnost. V soboto zvečer bodo na planini žareli kresovi in savi klavnosti. V nedeljo dopoldne ob 10. bo sv. maša, ki jo opravi eden č. očetov frančiškancev iz Nazarjev pod milim nebom. Pri maši nastopi domači pevski zbor. Se pred poldnevom bodo zastopniki Savinjske podružnice SPD položili temeljni kamen za novi planinski dom, ki bo čez nekaj let zrastel na gričku nad staro Mozirsko kočo. S tem bo zaključen uradni program, domača planinska zabava pa bo trajala ves popoldan; odmevalo bo petje, glasila pa se bo seveda tudi harmonika. Iz Celja in s postaje v Šmartnem ob Paki

Novi pravopis dobil pravo podlago

Ljubljana, 22. maja.

Ne moremo iti tiho mimo veselja dejstva, da je kraljevska banska uprava odredila na temelju § 29. in točke 4. § 29. zakona o banski upravi, naj se s šolskim letom 1937-38 uvede po vseh šolah v dravski banovini Breznik-Ramovšev pravopis in to z namenom, da bo pravopis po vseh šolah enoten. Odlok banske uprave je datiran z 28. januarjem letošnjega leta. Stori la je to ob priliki, ko je izdala seznam popravkov k Breznik-Ramovševemu Slovenskemu pravopisu iz leta 1935. Ta seznam, s katerim je treba popraviti pomanjkljivosti, na katere je kritika opozorila, pošilja sedaj kraljevska banska uprava vsem šolam z naročilom, naj ga vstavijo v izvod Slovenskega pravopisa. Zanimajo nas motivi, iz katerih se je kraljevska banska uprava odločila za ta korak, ki bo imel za posledico, da naš kulturni jezik dobi svojo splošno veljavno enotno slovnicu in da bo naš pravopis končno enoten in povsod priznan: 1. Pisatelj odločilne slovenske slovnic dr. Anton Breznik je izjavil, da bo novi pravopis v celoti prevzel v 5. izdaji svoje Slovenske slovnic; 2. sestavljalec čitank za nižje razrede srednjih šol so izjavili, da bodo novi pravopis uveljavili v novih izdajah slovenskih čitank; 3. posebno odločilna je bila za kraljevske banske uprave izjava avtorjev Pravopisa, gg. Breznika in Ramovša, da smatrata sedanjio obliko slovenskega pravopisa, kar se nji ju tiče, za dokončno, in da nove izdaje bistveno ne bosta spremenila; 4. kraljevska banska uprava se strinja z izjavo, ki jo je glede novega pravopisa podala Slavistično društvo v Ljubljani, da namreč sprejme novi pravopis za osnovo slovenskemu pisanju s popravki očitnih napak in nedoslednosti, ki so se vrinile v izdajo; 5. odločitev glede pravopisa je postala neobhodno potrebna tudi zaradi tega, ker so se šole obračale na bansko upravo z vprašanji, ali naj se držijo starega ali novega pravopisa. — Razlogi so pač dovolj merodajni. S tem odlokom so torej dobili najvišje zadoščenje Znanstveno društvo za humanistične

vede v Ljubljani, ki je Pravopis izdalo ter sestavljavca dr. Breznik in dr. Ramovš, pač najboljša poznavalca našega jezika.

Zadoščenje slovenski kulturi

Z gornjim odlokom so rešena tudi vsa dvomljiva vprašanja v pravopisu in se s tem razveljavljajo vsi zadnji odloki šolske oblasti, v kolikor niso v skladu s Slovenskim pravopisom. Zadoščenje bodo torej dobili tisti slovenski učitelji in profesorji, ki niso klonili predpisom in inspektorjem, ki so n. pr. zahtevali neslovensko štetje »dvajset pet«. Mnogo šikan so morali požreti zavedni slovenski ljudje, da je končno zmaga la stvar, ne nasilje.

Kraljevska banska uprava smatra za potrebno, da se po vseh šolah čimprej uvede novi pravopis. Priporoča obenem, naj se v teku tega šolskega leta pravopis sicer ne menja, pač pa naj se vse učiteljsvo šol z novim pravopisom dobro seznani do pričetka šolskega leta 1937-38, ko naj ga uvede v vseh šolah brez izjeme, in sicer tako, da pri posameznih besedah, ki so v učbenikih pisane po dosedanjem pravopisu, opozori učence na pisavo po novem pravopisu. Posebno vestno naj se dela to po meščanskih, srednjih in učiteljskih šolah.

Da pa bo učiteljsvu to delo kar mogoče olajšano, dodaja kraljevska banska uprava svoji okrožnici a) seznam popravkov k Slovenskemu pravopisu, b) seznam razlik med poslednjo (četrti) izdajo Breznikove Slovenske slovnic in Pravopisom, c) seznam razlik med čitankami za I.—IV. razred srednjih šol in SP in seznam najpogostejših besed, ki se po SP drugače pišejo nego doslej.

K uspehu na polju Slovenskega pravopisa, za katerega bi nas zavidali Srbi, Hrvati in še marsikak kulturni narod, moremo vsem odločujočim kar najbolj čestitati. Mogoče bo to prvi korak k velikemu medsebojnemu sporazumevanju vseh Slovencev.

ROGAŠKA SLATINA

široi sveta znano zdravilišče za obolenje na želodcu, črevesih, obistih, jetrih, mehurju, žolču itd.

Vas vabi na zdravljenje in oddih

Najmoderneje urejeni hoteli Vas bodo zadovoljili v vsakem oziru. Idealno letovišče. Vsakovrstne zabave. Povsem na novo urejeno plavalno kopališče na prostem.

Sloviti vrelci: TEMPEL STYRIA DONAT

Zahtevajte prospekte od zdravilišča ROGAŠKA SLATINA

Celjske novice

Celje, 21. maja.

Trojen plen celjske policije. V četrtek je bil aretiran 27 letni Henrik Š., iz Slovenske Bistrice, ki je ogoljufal nekega celjskega trgovca na ta način, da je izvalil iz njega 410 Din, češ, da jih bo porabil v to, da bo kupoval zanj železino. Henrik Z. je porabil ta denar za seba, zato je bil prijavljen policiji, ki ga je aretirala in izročila celjskemu okrajnemu sodišču. — 9. maja je bilo ukradenih kovaškemu mojstru Antonu Greglu več železa in osi za težke vozove. Policiji se je posrečilo ugotoviti, da sta izvršila tatvino dva mladoletna fanta in prodala ukradene predmete nekem utrovcu za vsoto 450 Din.

Razprava proti Franc Cestniku iz Žalca, o kateri smo poročali obširno v včerajšnjem »Slovenskem domu« je bila preložena na nedoloten čas radi tega, ker je prišla v razpravi priča Gradčeva v medsebojna protislovja.

Mestna občina bo kupila Winklerjevo hišo. Mestni svet se je danes na plenarni seji soglasno odločil za nakup Winklerjeve hiše v Gosposvetski ulici za svoto 200.000 Din. Hiša se bo kasneje preuredila za stanovanja uradnikov.

„Bog v Trbovljah“

Ljubljana, 20. maja.

France Grošelj s Primskovega pri Kranju, ki ne izvršuje svoje poštene rokodetstvo — kovaštvo, je v Kranju na štantu prodajal samo drobnarijo in po zimi pekel tudi krompir. Sam je rekel sodnikom, da na poseben francoski način. Tudi pred vojno so na Dunaju našli fantije iz Ribnice in Notranjske pekli poleg kovanja krompir. K Francetu so zahajali mali gimnazijci. Radi so kupovali njegov pečen krompir. Bilo je 27. februarja letos. K Francetu so prišli 4 dijaki v starosti nad 14 let. Ker krompir ni bil še pečen, so nanj čakali in France je porabil priliko za velepolitičen diskurz. Ker so dijaki pri njem opazili propagandne letake za knjigo »Bog v Trbovljah«, so navedeli nato razne pomenke. France Grošelj je dijakom pravil, da bo boljševiki dobri ljudje, ker so Slovani. Razlagal jim je tudi pojem »boljševike«. Učeno jim je povedal, da prihaja to ime od tega, ker hočejo ti ljudje boljše življenje na svetu. Ta Francetova teorija je pač napačna. Zgodovina nam drugače pripoveduje. Od boljševikov je krenil pogovor na španjo in tamošnje dogodke. Dijaki so ga opozarjali na mnoge krivotočnosti, ki so jih izvršili reči, France pa je trdil, da je vse to laž in je začel napadati tudi duhovščino, češ da se ne briga za cerkvene stvari. Zaljvio se je izrazil tudi o kranjskem dekani in župniku g. Matiji Škrbcu. France je dijakom tudi svetoval: »Dijaku ni treba, da se samo uči, mora tudi politizirati.«

Državni tožilec dr. Pompe je Franceta Grošlja, boljševiškega ideologa, obtožil zaradi zločina po čl. 3 in prestopka po čl. 5 zakona o zaščiti javnega reda in mira v državi. Včeraj je bil France Grošelj pozvan v Ljubljano pred 3 kazenske sodnike. V bistvu je priznal inkriminirana dejanja, zatrjujoč, da ni imel namena delati nerazpoloženja proti sedanjemu političnemu in socialnemu redu. Predsednik g. Brelih je obtožbeno ostro pokaral, ker je pravil take stvari nedorasli mladini. Senat ga je še dokaj humano sodil. France Grošelj je bil obsojen le zaradi prestopka po čl. 4 zakona o zaščiti države v zadevi boljševikov in zaradi žaljenja g. dekana Škrbca na 20 dni zapore in 300 Din denarne kazni.

bodo vzdrževali zvezo z vsemi vlaki posebni avtobusi, ki bodo po nizki ceni izletnikom za obisk Mozirske koče na razpolago. Planinci! Nedeljo, 6. junija rezervirajte za pohod k Mozirski koč!

Od tu in tam

V Zagreb je prispel Pierre Warlbrock, šef odseka za brezposelnost in emigracijo pri Mednarodnem uradu dela v Zenevi. V Zagrebu si je ogledal najprej Izseljenjski komisariat, nato Osrednji urad za zavarovanje delavcev ter Borzo dela. Povsod se je zanimal za poslovanje in delo, ki ga ti zavodi opravljajo v korist delavstva. V Zagrebu je bival en dan, nakar je odpotoval v Haag.

Za osem dni gre na ekskurzijo na Češkoslovaško 100 železniških uradnikov, članov združenja železniških uradnikov. Med njimi bo tudi nekaj ljubljanskih uradnikov. Ogledali si bodo moderne železniške naprave na Češkoslovaškem.

Psa je hotel potegniti s tračnice šofer Hasan Kapič, pa je motorni vlak zgrabil njega in ga usmrtil. Kapič je prišel na obisk k prijatelju v Rakovici pri Belgradu. Ko sta se s prijateljem vračala po železniški progi, je šel z njima tudi pes prijateljevega gospodarja. Nenadno pa je pridrvel motorni vlak. Kapič je odskočil, pes pa je bil še vedno na tračnicah. Da bi ga rešil, je skočil Kapič na tir, toda nesreča je hotela, da je vlak njega zgrabil in ga vlekel nekaj časa s seboj. Ostal je na mestu mrtve.

Na dobitno ječo je bila obsojena v Splitu Marija Britvič, ki je najela morilca, da je ubil njenega moža Ivana Britviča iz Kaštela Stari. Morilcu pa je sodišče prisodilo 20 let robije. Ostali dve ženski, ki sta bili obtoženi, da sta Mariji Britvič pomagali pri zasnovi umora, pa sta bili oproščeni.

V Zagrebu je propadla tipografska hranilna in izposojevalna zadruga, ki je bila stara skoro 30 let ter je bila namenjena v pomoč organiziranim članom grafične organizacije. Organizacija si je nabrala v teku let precej denarja, nakar so nekateri člani prišli na idejo, da bi ustanovili posebno zadrugo za zidanje hiš. Res se je tako zadruga ustanovila, denar pa so vzeli iz hranilne zadruge. Toda voditelji zadruge so znali svojo veliko izgubo tako večje prikriti, da dolga leta niso ostali člani vedeli, da je gradbena zadruga že od leta 1925. pasivna. Poleg vsega tega so voditelji gradbene zadruge začeli špekulirati na vse strani. Potem je moralo priti do poloma, kajti izgube so tako visoke, da jih nihče ne more več prikriti. Z zadevo se bavi že sodišče.

Uprava državnih monopolov sporoča: Dnevnik so priobčili vest, da bodo osebam, ki bi v svežnjih cigaretnega papirja našli lističe s štirimi državnimi grbi, podeljene nagrade. V zvezi s tem je uprava državnih monopolov prejela z več strani prošnje, naj dotičnim izplača nagrade, ker so našli lističe s štirimi grbi. Poročilo o teh nagradah je brez vsake podlage in je izšlo v listih brez znanja uprave državnih monopolov. Zato naj se nihče ne obrača nanjo po to nagrado.

Vlomilca Bayčević in Krstulović, o katerih smo poročali, da so ju prišli v Alžiru, sta se bila udeležila tudi španske državljanske vojne. Po vplomu v Praštedionu v Varaždinu, kjer sta odnesla četr milijona dinarjev, sta jo potegnili skrivaj v Italijo, od tam pa s ponarejenimi listinami v Španijo. Sprva sta bila na strani nacionalistov, pozneje pa sta pobegnila na stran rdeče vojske. Toda tudi tu jima je zasmrdelo in sta pobegnili v Alžir, kjer sta dobila službo kot natakarija.

Sedem maskiranih in oroženih razbojnikov je izropalo hišo posestnika Ivana Stefičiča v Dolnjih Andrijevcih pri Slavonskem Brodu. Ko je bila na večer vsa družina zbrana pri večerji, so se pred hišo pojavili nenadno maskirani ljudje. Gospodar je hitro zaprl in zaklenil vrata, pa jih je moral spet odpreti, ker je eden izmed razbojnikov ustrelil iz samokresa v hišo. Dva razbojnika sta stopila v hišo in zahtevala denar, ker pa ga jima Stefičič ni hotel izročiti, sta ga začela pretepati. Ker kljub mukam ni izdal denarja, sta se razbojnika sprvila nad njegovo ženo. Tudi ta ni hotela nič povedati ter sta razbojnika zato začela pretepati še otroke. Ko je to videl, je Stefičič šel in jima izročil 2000 dinarjev. Razbojnika pa nista bila zadovoljna in sta hotela še več. Zvezala sta kmela in ga ponovno neusmiljeno mikastila. Ko so pa otroci začeli klicati na pomoč, so razbojniki pobegnili.

Novo tovarno aluminija bodo koncem tega meseca odprli v Šibeniku. Na svečano otvoritev so med drugimi odličniki povabljeni tudi ministrski predsednik dr. Milan Stojadinović, trgovinski minister dr. Vrbanič in gradbeni minister dr. Kožul. Tovarna bo obratovala z elektriko. Imela bo 16 peči. Tovarna pa ne bo proizvajala aluminija naravnost iz boksita, temveč iz polfabrikata aluminijevoga oksida, ki ga proizvaja tovarna v Hrastniku. Toda tovarna aluminija bo kmalu zgradila tudi sama tako tovarno, da ne bo več odvisna od tovarne v Hrastniku.

V Slatinskem Drenovcu pri Osijeku so neznani vlomilci vlomili v trgovino sredi vasi in jo do malega vso izpraznili. Vsega blaga so pokradli za 320.000 dinarjev. Vlomilci so imeli s seboj voz ter so vse blago odpeljali neznankam.

Na Kitajskem je obogatel Slovenec A. Vrhovnik iz okolice Maribora. L. 1915. je šel na vojsko in je bil kmalu na ruskem bojišču ujet. Kot ujetnika ga je usoda zanesla na Kitajsko, kjer je začel delati kot navaden delavec. Podjeten, kakor je bil, si je hitro opomogel in začel s trgovino v Pekingju. Posli so mu šli dobro, da si je do danes nabral že lepo premoženje ter ga štejejo v Pekingju za enega najbogatejših ljudi. Pred dnevi je prišel obiskat svojo domovino skupaj z ženo, ki je Kitajka. Nato pa bo spet odšel nazaj na Kitajsko.

Narodnoobrambni sklad Bran-i-bora:

Za Narodno obrambni sklad »Bran-i-bora« so darovali: Dekl. meštanska šola pri uršulinkah v Ljubljani 70 Din, Okoliška drž. deška ljudska šola v Celju 20 Din in naslednje Drž. ljudske šole: Rob na Dol. 20 Din, Rečica v Sav. dol. 31.50 Din, Rateče-Planica 22 Din, Dolenci Logatec 127 Din, Sv. Tomaž pri Ormožu 186 Din, Kolovrat 45 Din, Kapela 52.25 Din, Gor. Rečica 25 Din, Sv. Jedrt nad Laškim 7 Din, Prosenjakovec 10.50 Din, Adrijanci 25 Din, Cankova 20.75 Din, Mošnje 55 Din, Sv. Rik 85 Din, Zalna 112 Din, Turnišče 105 Din, Trdkova 25 Din, Jarešina 18 Din, Repanje 43.50 Din, Senčur pri Kranju 75 Din, Bloke 85 Din, Prečna pri Novem mestu 60 Din, Litija 72.75 Din, Podčetrtek 32 Din, Št. Vid pri Ljubljani 159 Din, Crensovec 49 Din.

Mladina, ti čutiš za bratce v tujini, tudi oni mislijo na te s hvaležnostjo!

Bran-i-bor, osr. odbor v Ljubljani.

Mož, ki je kronal angleškega kralja

Pri kraljevem kronanju v Londonu je bila za kraljem gotovo najvažnejša osebnost nadškof iz Canterburyja, vrhovni knez anglikanske cerkve, ki je posadil kralju na glavo krono.

Dr. Cosmo Gordon Lang je po rodu škot. Njegov oče, modernizator škotske cerkve, je želel v svojem življenju pred vsem to, da bi njegov sin prišel do višje stopnje cerkvene hierarhije, kot jo je zavzemal sam. Poslal je zato sina v Oxford. V svoje veliko zadoščenje je dočkal, da je sin postal vikar univerzitetne cerkve. L. 1901 je bil že škof v Stepneyju in l. 1918, v starosti 54 let, je bil imenovan za yorškega nadškofa. — Za tako ugodno napredovanje se mora zahvaliti največ svojim govornim zmoglostim. Ko je l. 1928 umrl dr. Davidson, najpomembnejši anglikanski škof sploh, je bil na njegovo mesto poklican — dr. Lang.

Svojo prestolnico imajo anglikanski »papeži« v starem častitljivem gradu, zidanem iz opeke in

obraslem z bršljanom, sredi revnega dela mesta Londona.

«Lambeth Palace», kakor se palača imenuje, ni toliko veličastna, kakor n. pr. rimski Vatikan. Najvažnejša je v njej morda zbirka slik, ki predstavljajo 96 prednikov sedanjega nadškofa. Kajti med njimi so mojstrska dela svetovno znanih umetnikov kot Holbeina, van Dycka, Reynolds in drugih.

Canterburyški nadškof je najmočnejši knez v kraljevini. Njegove pravice so se v teku stoletij sicer nekoliko okrnile, vendar zavzema še vedno jako odločilno in pomembno mesto, kar je bilo videti zadnje čase posebno v njegovem odločnem nastopu za varstvo kraljevske časti.

Dr. Lang silno ostro napada versko nevednost in mlačnost današnjih časov. Obenem je pa z vso dušo vnet za umetnost in glasbo, in tudi velik prijatelj poštenih šol. Njegovi govori se dostikrat odlikujejo po pravi umetniški šaljivosti, zbadljivkah in globokem pomenu. (g)

Nemci so že spet pod vznožjem Himalaje

Udeleženci nemške ekspedicije, ki se je letos napotila spet na Himalajo, da bi ponovno naskočila Nanga Parbat, drugi najvišji vrh v tem azijskem velegraju in na zemlji sploh, so že poslali po zračni pošti v Nemčijo pismo iz Srinagarja, v katerem pišejo, da so prispeli tja dne 4. maja. Ze čez dva dni, ko so se za silo odpočili od dolge oceanske vožnje, so nadaljevali pot. Tam so našli večje število nosačev, da bodo nosili okoli 145 zavojev prtljage, ki je za uspeh ekspedicije nujno potrebna. Vso to prtljago so spravili v čolne in jo prepeljali po reki Jhelum navzgor preko Wularskega jezera v Bandipur, odkoder je mogoče iti naprej proti goram samo še peš. Nemški planinci so do tam sledili ostalim v avtomobilu.

Tisoč delavk v nevarnosti pred amonijakom

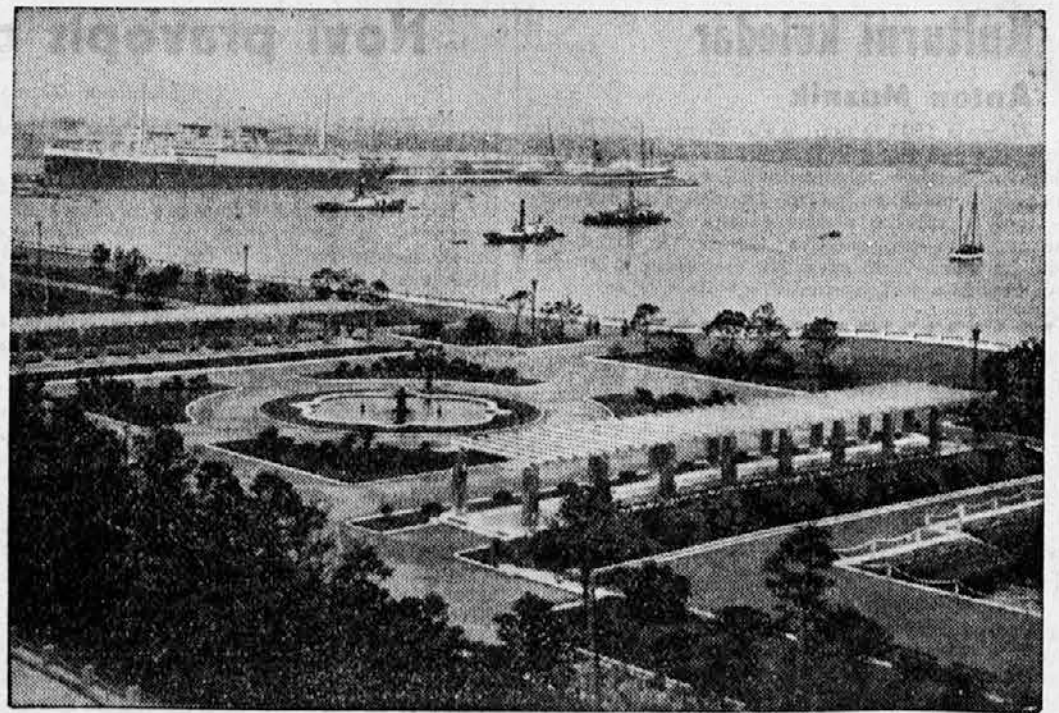
V neki tovarni v Šangaju, kjer imajo velike hladilne naprave, se je pred nekaj dnevi zgodila nesreča, ki bi bila kmalu zahtevala večje število človeških življenj. Iz hladilnih naprav je naenkrat začel uhajati amonijak. V tovarni je bilo zaposlenih tedaj okoli 1000 delavk, povečini samih Kitajk. — Ko jim je začel uhajati v nos pekoči amonijak vedno hujše in hujše, je nastala med delavkami strašna zmeda in preplašenost. Vsaka je hotela biti prva pri izhodu z tovarne. Nekatere je plin že tako omamila, da so se onesvestile, preko njih pa so kakor oslepele tavalje njihove tovarišice. Bilo bi gotovo več smrtnih žrtev, če ne bi takoj nastopili reševalci, ki so hitro znosili onesvečene delavke na prosto. Kljub hitri pomoči je bilo vseeno 60 delavk težko ponesrečenih.

Razgovor na uho

Nagrada za novorojence

Nagrade in podpore dobe vsi otroci, ki so bili v Veliki Britaniji rojeni na dan kronanja. V Haywoodu je neka ženska dobila trojčke, za kar so ji izplačali 225 funtov (skoraj 50.000 Din). (g)

Japonsko pristanišče Yokohama ob samih vrtovih.

S slamnikom čez ocean

Onim, ki se spominja, s kolikšnim zmago-slavjem je bila kronana prva pot pogumnega ameriškega letalca Lindberga preko širnega oceana leta 1927, se zdi, da je bilo to nekdanj davno in ne pred borimi desetimi leti. Saj se je v tem času zgodilo v letalskem svetu že veliko novega, kar v večji meri vzbuja pozornost, kakor pa stari, čeprav pogumni poleti in rekordi. Danes se že skoraj zdi vsakomur polet preko Atlantskega oceana kot nekaj, kar je samo po sebi umevno in prav nič posebnega. V časopisih od maja meseca leta 1927 je napisano: Charles Lindberg se je dvignil s svojim letalom »Spirit of St. Louis« dne 20. maja 1927 z letališča Roosevelt Field pri New Yorku in je 21. maja ob 22.20 priletel v Le Bourget. V časopisih tudi stoji črno na belem, da se Lindberg po svojem poletu počutil zelo dobro in da je bil le malo utrujen, poleg drugega pa tudi še to, da je imel pri tem svojem preoceanem poletu za pokrivalo slamnik.

Lindberg pa po tem svojem, na vsak način velikem uspehu, ni sedel na svoje lavičke, kakor stori to marsikdo, čeprav se mu kaj prida sploh ni nikdar posrečilo doseči. Ze poleti l. 1931 je napravil dolg krožni polet skupno s svojo ženo, ki je vsa ta zračna potovanja prav s pesniškim zanosom popisala, od Združenih držav severno-ameriških preko Kanade in Aljasko, čez Beringovo morisko ožino v predele severozahodne Azije in nad večnim ledom nazaj preko Kamčatke v japonski Tokio ter od tam spet domov. Večkrat je rad povdaril: »Združitev sile in razuma, to je zagovor in naloga letalstva.«

Umori za zabavo

V Rockfortu v Illinoisi, USA, je mladenič iz protestantovske sekte mormonov sklenil, da se oženi. Ker pa niti on niti nevesta nista imela nič denarja, sta se odločila najti ga kakorkoli. In sta šla takoj na delo.

Njun sosed je imel lep, močan avto. Zvečer fant počaka sosedo pri garaži, ga ustrelji v glavo, pa hajdi z ženo z avtom po svetu.

Ker se pa samo od avtomobila ne da živeti, je bilo treba najti še dohodke. Zopet prav tako. S samokresom v roki je fant ustavljal po zapuščenih cestah avtomobiliste, jih ubijal in ropal. Osem takih umorov je izvršil iz potrebe, da bi mogel živeti, potem pa ga je prišla strast do umorov. Ustavljal je žrtve še nadalje, se iz same naslade igral z njimi kot mačka z mišjo, jih plasil, preluknjaval s krogli in s tem neznansko zabaval svojo mlado ženo, ki je sedel v svojem avtomobilu in se na vse pretege smejala.

Tako sta potovala po državi New York in spravila 27 ljudi s sveta. Policija jima je bila sicer vedno za petami, pa sta se ji znala z neverjetno spretnostjo umikati. Končno se je lov vendar posrečil. Mladi »junak« se je dal brez odpora ukleniti ter je izjavil, da je silno ponosen na svoja dejanja, ker so pripomogla do tega, da ga žena sedaj časti kot najlepšega filmskega igralca; njemu pa so umori nudili priliko, da je sijajno zabaval svojo ženo. (g)

Žarki, ki te napravijo nevidnega

Na higienski razstavi na Dunaju je neka nova iznajdba, ki napravi osebo in stvari najprej prozorne, potem pa popolnoma nevidne. Zdi se, da je ta znanstvena pridobitev velike važnosti. Tudi druge države poleg Avstrije se silno zanimajo zanjo. (g)

Strelna užgala 2 milijona litrov alkohola

V noči od srede na četrtek je strelna povzročila veliko eksplozijo v neki tovarni v poljskem mestu Poznanj. Kljub temu, da je bil na poslopiju visok strelodov, je vendar strelna ubrala drugo pot in udarila v prostore, kjer so imeli spravljene velike količine alkohola, do 2 milijona litrov. V hipu se je razlegla silovita eksplozija, alkohol je brizgnil na vse strani in se užgal. Zajel je tudi bližnje papirnice in tiskarno ter še nekaj sosednjih hiš. Nekaj deset ljudi, ki so tedaj bili v tovarni in v sosednjih prostorih, se je ravno v zadnjem trenutku moglo še rešiti. Tudi gasilci in reševalci so morali pustiti besnemu elementu skoro vse, kar je zajel. Le deloma se jim je posrečilo požar omejiti. Tako so med drugim rešili tudi bližnje cerkev, ki je bila že v veliki nevarnosti. Ogenj so pogasili šele drugi dan popolnoma po približno dvanašnjurnem nadčloveškem naporu. Skoda, ki jo je povzročila ta eksplozija, sedaj cenijo na 6 milijonov poljskih zlotov. Človeških žrtev ni bilo.

Radio

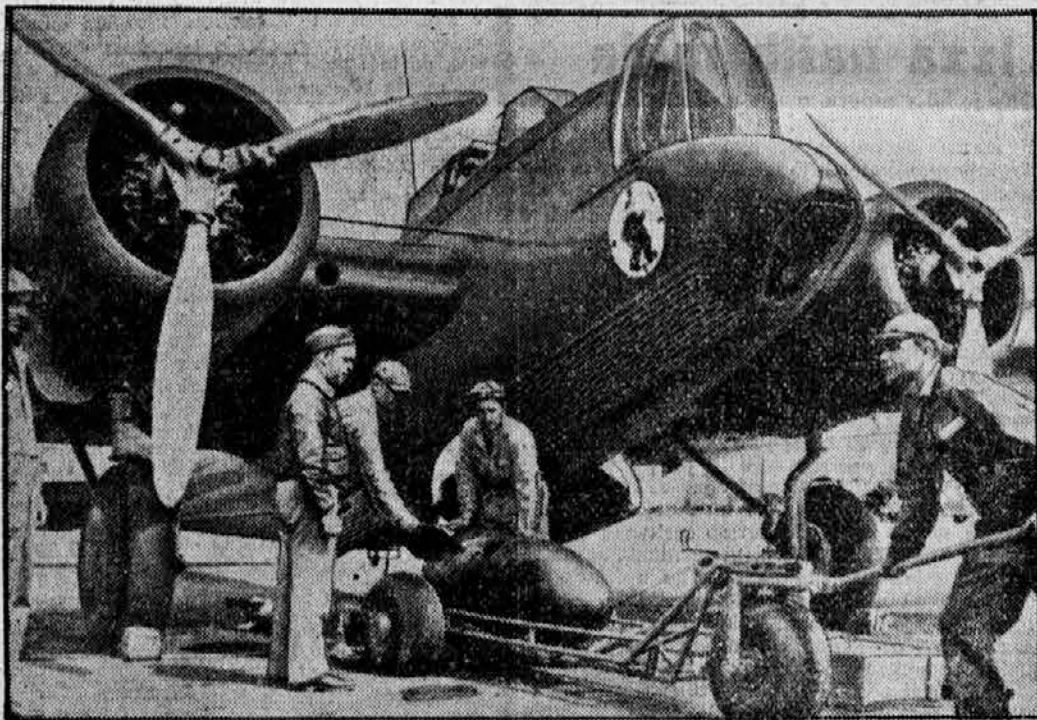
Podroben program ljubljanske in vseh evropskih postaj dobite v najboljšem in najcenejšem ilustriranem tedniku »Radio Ljubljana«. ki stane mesečno samo deset dinarjev. —

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 22. maja: 12.00 Druga za drugo plošča hiti v pisano vrsto veselih stvari — 12.45 Vreme, poročila — 13.00 Cas, spored, obvestila — 13.15 Druga za drugo plošča hiti v pisano vrsto veselih stvari — 14.00 Vreme — 18.00 Za delopust (Igra Rad. ork.) — 18.40 Gorske železnice (g. dr. Sarabon Vinko) — 19.30 Nac. ura: Tisk in šport (Dušan Sasapinovič) Zgb — 19.00 Pregled sporreda — 20.00 O znanosti in politiki (g. dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Ti prešmentani kebrji... Pisan večer, prirejen po zamisli g. Marjana Tratarja. Sodelujejo: Kvintet Hmtradr. Fantje na vasi in člani rad. igr. družine, vodi g. J. Voglar — 22.00 Cas, vreme, poročila, spored — 22.15 Za vesel konec (Rad. ork.).

Drugi programi

Sobota, 22. maja. Belgrad: 19.50 Operae arije — 20.30 Srbski večer — 22.20 Prenos kone, iz restavracije — Zagreb: 20. Operetni p. enos — Dunaj: 19.25 Gospod župan, spevoigra — 21.45 Straussove sonate — 22.20 Pasijon, delni prenos iz Florence — Praga: 19.15 Pesmi, iz Brna — 19.50 Operetni večer — 21.55 Plošče — 22.35 Jazz — Varšava: 19.30 Pester kone. — 21. Kom. gl. — 21.35 Zborovni kone. — Berlin: 20.40 Monakov: — Vredstevna: 20.10 Pester večer — Frankfurt: 20.10 Pester večer — Hamburg: 20.10 Pester zab. večer — Köln: 20.10 Pester večer — Königsberg: 20.10 Pester sobotni večer — Stuttgart: 20.10 Pester spored

Najnovejši angleški bombniki. Bombo, težko več centov, nakladajo v trup letala, ki se spodaj odpira kot klesče

J. G. Fleury:

„Hindenburg“ — na zadnjem letu

»Vedel sem, naj to napako popravijo takoj, ko sem skozi razpore videl, da smo se zmotili. Toda, ker hočem biti do vaših oblasti docela korekten, moram to sporočiti v Pariz.«

Ta trenutek se je izmed bombaževinastih oblakov prikazal kos zemlje.

»Ali hočete določiti, kje smo,« mi je dejal in mi podal zemljevid. »Kakor vidite, smo spet na pravi poti.«

Prav spredaj sta stala dva pilota: eden skrbi za ravnotežje, drugi pa za smer. Sklanjala sta se nad mizo, polno ročajev in kazalcev.

Pred nami pa se je v nedogled širilo belo morje, podobno ogromni ovčji čredi, tako blaščene, da so nam zaradi odsevov silile solze v oči.

Ko sem odšel iz kabine za pilote, me je vodja restavracije potegnil za sabo.

»Poveljnik vas vabi, da si ogledate notranjostno zrakoplova.«

260 metrov dolg mostič je držal po vsej notranjosti zrakoplova od začetka do konca. Stranske brvi so omogočile dostop do kovinskih stamb, v katerih so bile spravljene tone in tone obežila ter vode, ki je potrebna za polet, dolg več kakor 8000 kilometrov. Tam so bila tudi skladišča za živež, za blago, za najrazličnejše stvari, med vsem sem opazil tudi razstavljeno letalo. Malo dalje je bila električna centrala, ki je dovajala življenje neštetim napravam v zrakoplovu, od radijske postaje pa do šotorov za posadko.

V polsenci te ogromne ladje se mu je svilen preobleka zdela prosjina in je pod solčnimi žarki dobivala zlato barvo. Med aluminijastimi prstani ogrinja so viseli baloni z vodikom, njihova ma-

hava gibka površina je človeka spominjala na ponošeno obleko, obešeno v orjaškem skednju.

Spet drugi mostiči so omogočali človeku, da je prišel do motorjev, ki so bili nameščeni zunaj in zaprti v kovinast oklep.

»Če se kaj pokvari pri motorjih, potem naši mehaniki lahko med vožnjo popravljajo in preurejajo. Zato ti oklepi. Zmeraj vozimo s seboj po več kosov za vsak sestavni del motorja.«

Ko smo se vrnili v zakurjene salone, me je njihovo prijazna domače ozračje docela osvojilo. Večglasni gong je klical na kosilo in na krožnikih se nam je kadilo vrelo juha.

Zivljenje na krovu kljub mojemu pričakovanju ni bilo nič dolgočasno. Nekateri potniki so brali, drugi igrali karte, spet drugi pisali, četrti se razgovarjali.

Zdaj pa zdaj sem planil, ko je nenadno zabrnal telefon. Ni bilo nič hudega, samo s poveljniškega mosta so pošiljali natakarnem podatke o tem, kje leti trenutno zrakoplov, da so lahko dovoljli popotnike.

Proti sredi popoldneva se je morje oblakov razpršilo, bele kope so se razblinjale in izginjale. Pod sabo sem prepoznal Montelimar.

Zunanje ozračje se je kmalu ogrelo, odprli smo okna. Ko smo pluli nad provencalskimi kmetijami, je pod nami na dvoriščih vse bežalo: koe, kure, race. Slišali smo lajanje prestrašenih psov.

Ze smo bili nad morjem, ko se je začelo mrčiti in zahajajoče sonce je s krvavo lučjo oblivalo valove. Po razburkanem Lyonskem zalivu, ki ga je kodrala burja, so redke ladje počasi pople-savale.

Po večerji so se saloni polagoma izpraznili. Ostal sem sam. Ugasil sem luč in dolgo sanjnil. Oči so se mi izgubljale nad nakodrano morsko neskončnostjo.

Zelo pozno je že bilo, ko se mi je zdelo, da sem opazil temne pege. Kmalu smo jih preleteli. Prepoznal sem vojne ladje, ki so plule s pogajenimi lučmi.

Nenadno pa je obzorje objela rdeča svetloba, žalostna zarja, ki se je rodila sredi noči.

Poveljnik se je na zadnjem pregledu, preden je šel spat, ustavlil pri meni, ko me je opazil:

»Požar, ki ga vidite tamle, je v Kartageni, približno 35 kilometrov od nas. Ujeli smo radiogram, ki pravi, da je nacionalistično letalstvo bombardiralo pred nekaj minutami pomorsko oporišča rdečih.«

Drugo jutro smo bili čez Gibraltar in smo krenili malo na sever.

»Radio poroča, da je v južnem Maroku slabo vreme. Zato bomo predel nevihte obleteli in bomo prišli v Afriko po dolgem ovinku.«

Tako mi je zjutraj povedal Kubis.

Kubis je bil star zrakoplovec in je leta 1912 komaj ušel smrti pri požaru enega izmed prvih zeppelinov.

Bil je prepričan zagovornik vodljivih zrakoplovov in je svojo stvar zagovarjal s strastjo.

»Res,« je govoril, »zrakoplovi so zaradi svoje gradnje lažje ranljivi v nevihtah kakor pa letala. Toda mi smo se glede tega poprijeli metode, ki nas popolnoma varuje pred nevarnostmi neviht. Sistematično se umikamo slehernemu slabemu vremenu. Na pilotskem mostu je barometer menda naša glavna navigacijska priprava. Radio nam vsak trenutek prinaša vremenska poročila. Kadar se približamo predelu, kjer je slabo vreme, se mu izognemo. Naš akcijski radij nam to dopušča, saj imamo za potovanje, ki je dolgo 8000 kilometrov, s seboj goriva za 14.000 kilometrov.«

»Dobro,« mu odgovarjam, »recimo, da ste to težkočo premagali. Toda, kako se boste izognili nevarnosti za požar, ki jo predstavlja 190.000 kubnih metrov vodika, ki ga imate spravljeneja tam gori.«

»Jasno, vodik je vnetljiv. S helijem bi nevarnost požara ali za razletenja za zmeraj odstranili. Toda saj veste, da so Združene države, ki edine izdelujejo ta redki plin, odbile prošnjo dr. Ecker-

nerja, da bi mu ga dobavljale. Torej moramo naše balončke še naprej polniti z vodikom, toda saj vidite, kakšna previdnost in skrb za varnost vlada vsepovsod. Bar je varen pred ognjem, kuhinja pr-tako, potniki pa so prisiljeni, da se strogo dr.-predpisov.«

Ubogi Kubis! Po katastrofi »Hindenburga« se mi je neprestano prikazoval njegov obraz, poln iskrene vere.

Iskal sem njegovo ime v seznamu tistih, ki so se pri nesreči rešili in v seznamu žrtev, toda nisem mogel izvedeti za njegovo usodo.

Po kosilu drugega dne nas je poveljnik povabil k svoji mizi in nam dejal:

»Spet smo na poti proti Afriki. Kmalu bomo preleteli Kanarske otoke.«

Skočili smo k okencem.

(Nadaljevanje.)

Čez nekaj dni boste brali naš novi roman

„LJUBEZEN, KI UBIJA“

Pretrsljivo in napeto delo o ranjeni otroški ljubezni, ki se ob izgubi očeta razočara nad materjo, a se vendar prav zaradi matere vsa posveti strastnemu in neutrudnemu iskanju za zločinecem, ki je umoril očeta in razbil srečo treh ljudi. Mali André začne preganjati očetovega morileca kot otrok in neha kot prezgodaj strit in ostareel mož. V iskanju izgubi mladost in vso njeno lepoto, toda nazadnje doseže svoje: doseže morilečovo priznanje in sodbo nad njim.

Opozorite na naš novi roman svoje prijatelje in znance!